

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Vita Et Institutio S. Ignatii Societatis Iesv Fvndatoris. Libri Qvinque

Bartoli, Daniello

Lvgdvni, 1665

XXIII. Fiducia Dei edita ab Ignatio exe[m]pla.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10840

Nunc eo nos rerum progressus induxit, ubi erga Deum qualis Ignatius fuerit spectemus; inde quo pacto ad fruendum illum pretiosa morte peruenit. Atque hic imprimis admirari subit quam æquatis perpetuo vicibus, & filij more Deo confusus sit, & paterno affectu ab eo defensus. Fuit vita Ignatij à conuersione ad exitum, ærumnarum catena, ex periculis, & calamitatibus conferta, velut totidem annulis, & vicissitudo laborum continua, nonnunquam etiam eorundem pertinax, & longa perpessio, egestas summa, cruciatus morborum, insidiarum aduersantium, desertiones amicorum, odia publica, probrosæ accusationes, vincula, lites, lethalia verbera, & illud denique per omnem vitam *quotidie morior*, tametsi variis moriendi figuris, in quibus tamen haud vsquam timidior eius securitas, vel animi quies turbatior, quam si vitam egisset in Edeni horti delictis beatam. Hac nimirum ex causa quod non modo pro Deo tot & talia toleraret, in quo ut amoris, sic iucunditatis summa, & cardo est; verum quod cum Deo illa etiam perferret, hoc est paternæ ipsius tutelæ securus aded, & certus, ut omnem sui in eum deponeret curam; quicquid autem aduersi contigisset, totus vellet ex eius nutibus pendere, à quo tam posset facile id depleri, quam esset piè atque beneuolè illius sibi consilio, & prouidentia conscitum: quo modo ait Augustinus, faculam, aut sursum recta extuleris, aut inflexeris deorsum, planèque inuertes, flammæ semper acumen sublime vibrare. Nec sustinendis modo molestis, & tristibus, sed suscipiendis quoque magnis, & arduis, spes omnes habebat confusione integra in Deo defixas, ut qui humanitus, ex consueris agendi præsidis futuri exitum ariolabantur, temeritati facile tribuerent, quod plena Dei fiducia aggrediebatur; solitus dicere volenti grandia in Dei obsequium præstare, cauendum maximè ne nimium saperet, suumque vnus cerebrum, & manus; industriam scilicet, viresque consuleret: hæc si consulissent Apostoli, numero pauci, scientiarum rudes, aspectu contemnendi, nunquam magnum illud omnique potentia ineluctabile, de orbe expugnando, de regibus, & sapientibus cruce domandis, Christoque subdendis fuisse aggressuros, sed hoc ausos maiora & animosius, quò se iis impares nouerant, certi se illius numine rem gesturos qui *eligit humiliter natos, inhoratos, illiteratos, ut quicquid magnum essent, & facerent, ipse in eis esset, & faceret*. Ab hac Ignatij securitate philosopha, incredibile sit quantos spiritus Xauerius hauserit, hæc imbutus Indias petiit, de hac inde in Europam sic scribit [Semper animo obuersatur quod ex optimo patre nostro Ignatio frequenter audiui, hominibus de Societate modis omnibus enitendum, ut propularent ab se metus illos quibus auerri se ab integra Dei fiducia sentirent.]

Fiduci huius, diuini securæ præsidij, monumentum illustre Ignatius posuit in fundatione Romani Collegij. Re carens; grandi are obstrictus; calamitate temporum à spe subsidij exclusus; comætu cibario domo nullo, multos tamen illic in Societatem admittebat quorum propterea crescebat.

XXII. 7

Qualis erga Deum Ignatius, ac primum de Dei fiducia.

Aug. l. 18. de ciu. c. 49.

XXIII.

Fiducia Dei edita ab Ignatio ex pla.

crescebat quotidie præter modum sumptus; sic enim fieri addecer, inquit ille satisfaciens Patri cuidam, à quo satis capi non poterat, qua prudentia isthæ gererentur; sic inquit, aduersis fluctibus, ventisque nauigandum, tantoque in Deo spes confidentius firmanda, quanto desperanda videntur omnia. Huic vero illius inuitata expectationi, respondebant ij semper exitus, vt domi nunquam inopia cresceret, quin suppetiæ auerentur, vnde admiranti, percunctantique Bobadillæ vnde tot alendis sufficeret sociis? piarum ipsi largitionum catalogum texuit, quas à diuersis accepisset; verum Bobadillæ summam illorum computanti, ne mediam quidem partem sumptuum æquare; ita ne? respondit Ignatius, ergo nos à Deo nulla in re pendere? nec nisi piarum largitionum fiducia Deo confidere? in Dei manibus illa inuenio, quæ non inuenio in manibus hominum, adeoque si nihil hi dederint, accepturus sum à Deo omnia. Vt autem impensis diuine liberalitatis, ei Collegio initium dederat, ita illud iisdem promouit, erant in eo Patres duode triginta: Rectorem illorum Manareum accersit Ignatius, iubet totidem patribus, ibidem cubicula, suppellectilem, & victum parari, & quantum centum sociis sat esset. Ad hoc erant Polanco fabricæ præfecto mumi aurei quinque; haud quidem residui, sed quod non essent legitimi ponderis; operi nihilo secius accingit sese, illius arario confisus cuius gloriæ seruebat, ope quidem illius tam prodiga, vt breui tum ades, tum alium omnem ad habitandum apparatus, hospitibus nouis, duobus & septuaginta instruxerit. Probauit Ignatius omnia præter granarium, lectis, & mensulis in aulam quidem multorum capacem transformatum, sed nudis sub tegulis, nulloque tabulato; versusque ad Rectorem, certè pauperum more, vult, inquit, Deus suos habitare, at non vsque adedè miserè, vt videris velle; dectant fortassis Deo pecuniæ, ad imponendum istic è tabulis lacunar, vt eos propemodum sub dio agere oporteret? atque id quamprimum imponi mandauit, vtque omnes hi sumptus fuerant Dei nominibus adscripti, sic sunt ab eo quantoeyus persoluti; vt esset minimè dubium, quæ nomina in Dei obsequium Ignatius faceret, ea sibimet Deum imputare. Verum enim vero, dum centum quos dixi collegium incolunt tantas Romæ, annonæ caritas ad bellum accedens, rei cibariæ, & pecuniarum inuexit angustias, vt etiam valdè locupletes, suam non sine incommodo tueri dignitatem possent, tantum aberat, vt possent opitulari egentibus; quinimo familiarium numerum Cardinales ipsi minuerent. Ergo Ignatium, penes quos erat collegij administratio, super hoc adeunt, videbatur enim quibusdam nimium arrogans, eam tunc multitudinem alendam retinere, cui dempta stipe nihil profusus superesset; at enim ab iis, vt suadebatur aliò mittendis alienum adedè viderunt, vt tunc etiam pro iis meditaretur emptionem quinquaginta millibus nummorum, nec sua illum Dei fiducia, in suppeditandis tam amplæ familiæ necessariis fefellit; nam ne obolo quidem suis auarius adfuit, quàm si ea annonæ communis difficultas, ad eos minimè pertineret. Quod Ludouicus Gonzales admirans, cum

miraculo

miraculo attribueret; Itane miraculo (ait) foret potius mirum si aliter fieret, certò miraculum fuerit, si desit Deus sua ope confisis, nequaquam vero si iis succurreret; necdum tu hastenus aduertisti quò plures nobis adiuncti sunt, eò nobis annonam copiosius auctam esse; attendamus tantum diuinis obsequiis, Deus nobis quæ opportuna fuerint videbit, ego planè si opus facto sit, quàm fidenter hos centum admisi, tam facilè alios ad mille admiserim; perinde siquidem Deo est mille, vt centum, aut denos alere. Re autem vera Deum illi suæ familiæ peculiari suo sumptu necessaria commoda curassè, manifesto non semel indicio patuit: contigit quandoque signum dari ad mensam, cum nec frustum panis domi suppeteret, punctoque temporis eodem, largam stipem submitti, quæ tanto numero abundè sat esset. Alias vinum, panis, omnia cum deessent, repente omnia adfuerè: patente siquidem carrucariis ianua, dum ligna intro demitterent quæ dono aduexerant, reuersus ianitor tantum illic frumenti, vini que reperit, quantum ferre aliquot iumenta potuissent, humano vel angeli ministerio incertum. Ad hæc Ignatio post stipem nouis casibus imminutam, nihilo ægrius domum nouis locis augente, dispensator domesticus Ioannes à Cruce, ab Laterano se recipiebat, inclinabat in noctem vesper, cum amphitheatro propior in hominem incidit nunquam antea sibi visum qui aureis centum, silentio in eius manu repositis, derepente attoniti oculis se subduxit. Et huic simile aliud eidem euenit: summo mane quiddam empturus exierat, homini occurrit, qui plenum illi & graue marsupium tradidit; quod autem nondum satis illuxisset notare illi hominis vultum non licuit, sed facti pereulsus nouitate, vt erat valdè simplex, subueritus est ludibrium dæmonis adulterina pecunia suam periclitantis paupertatem, templumque ingressus proximum Dominicanorum ad Mineruam, Deum rogauit, cuiusmodi fraudes ab se defenderet. At enim illa gratiarum non metus fuit materia; probatissimi nempe auri summa, quæ nobis contracta nomina diluit. Visus quoque Deus affini huic ludo, Polanco animos addere cui nostrorum Romæ temporaria res, tota incumberebat; capsam enim prostantem, & apertam versans, dum veteres inter, & reiectos pannos, cartas quærit amissas, glomum offendit aureorum, qui tam erant pulchri, & lucidi vt si recens cusi ex officina prodiissent, & præsentem quidem inopiam perquam commodè leuarunt; à quo illic fuissent quamdudum, & vnde repositi diuinari non potuit. Hinc frequens in ore habuit idem Pater, ad sumptuosa quamlibet opera nunquam se argenti quod in numerato sibi foret, rationem ducturum, sed hoc solum si ea mandasset Ignatius; eius enim dictorum fiduciam thesauro quouis fore sibi semper locupletiolem, cumque vir esset alioqui magni animi & capacis, suam tamen illi crebro Ignatius exprobrabat timiditatem atque angustias pectoris, nullam spebus volens præfigi metam in eo statuendis, cui magna largiri & grandia æque pronum sit ac velle. Neque aliam profecto nisi Dei, tantum subsidiariam respectabat manum Ignatius, quare die quodam à Marchione Sarriano Re-

gis Catholici ad Papam legato, quem honoris gratia uisibat, exceptus solito frigidiusculè, hinc ortum putauit quod Societati cum esset intimus auctoritatem qua summa ualebat doleret in nullo ab Societate adhiberi, & Ribadeneiræ quem comitem duxerat, significauit ab annis triginta doctum se à Deo humanis uti præfidijs in rebus etiam ad Deum spectantibus, haudquaquam tamen iis ita niti, ut eam haberet confidentiæ anchoram, nec se id legato dissimulaturum, ut intelligeret suam nobis beneficam gratiam, fiducia illius dispendio non interpellandam, qua spes omnes nostras à Deo præcipuè suspensas habere nos decebat.

XXIV.
Tutela, fiducia Ignatij in Deo reposita.

Diuinæ opis fiduciam quam enarrauimus, alijs magis Ignatius quam sibi contulit. Quæ uerò propriè illum tangit, eam ex tota eius uita relegendi opus sit, quæ fuit quidam illius mutuus pro Deo satagens; cum Deo uicissim tuente, ac fauente confictus. Hinc suscepta pro Dei honore ardua, extræque spem posita; reiectum quicquid humani subsidij poterat, confisum Deo minuere animum; aduersorum contemptus, quæ uitam aut famam impeterent; aditus periculorum continui, sed ita sereni, & alacres, ut si aut mari tranquillo luderet, aut in Dei sinu quiesceret. Vice uersa Deus, quanta, quam varia, & admirabili tutela, egenti succurrit, periclitantem confirmauit, defendit vexatum & supra quam fore uidebatur ad metam perduxit quam in salutem animarum sibi præfixerat. Barcinone testes sanctimonie radios ex eius mendici facie vibrauit, quo à nobili matrona eiusque coniuge reuerenter ac liberaliter haberetur. Venetijs pij Senatoris beneuola reprehensione, iacenti in publico, domi eius hospitium parauit. (Patauij, ut omnes tunc temporis externi, pestilentie suspectum), in urbem tamen uti promiserat induxit, custodum uel oculis uel animo, ne aspestabilis fieret præcauens; Cyprum nauiganti, uentum iussit reflare salutarem, quo toties nauæ in altum reiecti sunt, quoties deserto in scopulo sceleresti exponere illum uoluerunt. In Palæstina à mancipio Armeno barbære acceptum, manifesta Christi præsentia diu recreauit, omnem tollens infirmitatè ab eo iniuriæ sensum. Illudum à Nauarcho, & reiectum iussumque sanctitate pro nauigio uti; uetus est Deus Nauarchi naufragio, dum interim quæ sanctum portabat nauis gratuita, portum, licet uetusta, & quassa tenuit. Exagitato passim Dei causa calumnijs, cognitionibus, carcere, Deus amicorum, patroni, defensorum quos recusauerat, & denique omnium loco fuit, restituitque in eum famæ gradum, ut suspiceretur tanquam alter in catena Paulus. Compluti miserum, traducti ab se Ignatij fidem tanquam rogo digni, ignis adprecatione confirmantem, eo ipso die, igne domi consumpsit, ne qua Dei seruo ex illius imprecatione suspicionis fuligo adhereret. Adornatam in fonti Parisijs publicam, & infamem pœnam, in publicum illi triumphum conuertit. Rectore Collegij, palam ipsius genibus aduoluto. Parisijs item ob adiunctum sibi Xauerium gladio appetitus subita ope seruatus est, exterrente homicidam Deo, prosternenteque ad eius pedes pro uenia supplicem. Bassani ab socio transfuga, eremita postpositus,

tus,